

بررسی میزان انطباق آموزش‌های حسابداری دانشگاهی با نیازهای حرفه‌ای دیوان محاسبات کشور (از دیدگاه مدیران و کارشناسان این سازمان)

جواد صنعتی نیا

زاهدان - سرداران شهید ۱ پلاک ۳۸

r.ghanbarpour@yahoo.com

۰۹۱۵۱۴۰۰۶۷۹

چکیده

دانشگاه به عنوان مرکز تجلی علم و معرفت و تکیه‌گاه استوار انسان‌ها، برای برآورده ساختن همه‌ی نیازهای مادی و معنوی آنان، نقش بی‌بدیل و منحصر به فردی را ایفا می‌نماید.

دیوان محاسبات کشوری هم به عنوان قاضی و مدعی‌العموم ملت، برای حفاظت و نظارت از بیت‌المال جهت برقراری درست و متعادل درآمدها و هزینه‌ها، نیاز مبرم و میرهن به آموزش‌های دانشگاهی در رشته‌ی حسابداری را دارد. از این روی برای انجام این مهم و میزان انطباق سرفصل‌های دروس دانشگاهی رشته‌ی حسابداری با نیازهای دیوان محاسبات کشوری، از راه‌های مختلفی، پژوهش‌هایی صورت پذیرفته است که مهمترین آنها پژوهش پیمایشی از طریق پرسشنامه و منطبق سازی سرفصل‌های دروس دانشگاهی با سرفصل‌های تقویم دیوان محاسبات، جهت اندازه‌گیری و تعیین این توازن به عمل آمده است.

نتیجه‌ی آن گردآوری ۶۰۲ پاسخنامه از ۳۱ استان کشور بود که فقط تعداد ۳۶۷ پرسشنامه متعلق به دانش‌آموختگان کارشناسی و بالاتر در رشته‌ی حسابداری، مورد تجزیه و تحلیل از طریق محاسبه ضریب همبستگی خبی دو و آزمون نسبت قرار گرفت؛ که بیانگر رابطه‌ی معنادار و مستقیم، میان دروس تعریف شده دانشگاهی در رشته‌ی حسابداری با نیازهای حرفه‌ای دیوان محاسبات کشور می‌باشد؛ ولی در این میان برای پوشش خلاءهای موجود نیاز به تعریف دروسی منطبق با نیازهای دیوان محاسبات و همچنین ایجاد گرایش‌های جدید در این رشته است.

کلمات کلیدی: آموزش حسابداری. دیوان محاسبات. دانشگاه. پرسشنامه

مقدمه

قرن حاضر، عصر طلائی پیشرفت‌های علوم و فنون در همه‌ی رشته‌های علمی و کاربردی می‌باشد که همه‌ی افتخارات آن بر دوش استوار دانشگاه‌ها نهاده شده است. به طوری که هر کشوری سعی در ارتقاء دانش دانشگاه‌های خویش می‌نماید و هزینه‌ی گزافی را برای بالا بردن رتبه‌ی علمی و عملی کشور خود، متحمل می‌گردد.

در کشور ایران نیز دانشگاه‌ها نقش برجسته و شایان توجهی را در امر پیشرفت‌های علمی در رشته‌های گوناگون؛ از جمله رشته‌ی حسابداری می‌نماید که این رشته برطرف کننده‌ی بسیاری از نیازهای سازمان‌ها، شرکت‌ها و بنگاه‌های مالی دولتی و خصوصی می‌باشد که یکی از آنها دیوان محاسبات کشوری در امر نظارت و حفاظت از بودجه یا همان بیت‌المال است.

اهمیت بودجه یا بیت‌المال در همه‌ی ملل عموماً و در کشورهای اسلامی خصوصاً دارای شان و منزلتی خاص می‌باشد. تا جایی که همه‌ی کشورها برای تنظیم درآمدها و هزینه‌ها قوانین ویژه‌ای برای آن، تهیه و تصویب می‌نمایند. در کشور ما نیز بیت‌المال هم از نظر شرعی و عرفی و هم از نظر قانونی مورد توجه خاص می‌باشد. از این روی برای نظارت و کنترل آن جهت وصول درآمدها و هزینه‌ها، دیوان محاسبات به عنوان مدعی‌العموم، طبق قوانین، وظایف و اختیاراتی که مجلس شورای اسلامی به آن داده است و مطابق آئین‌نامه منشور اخلاق حرفه‌ای خود، بر اجرای کامل بودجه برابر با مرقانون عمل می‌نماید. گزارش تفریغ آن را به مجلس و از طریق آن به اطلاع ملت می‌رساند.

برای انجام این امر مهم، با همکاری حساب‌برسان مجرب، متخصص و متعهد که از طریق دانشگاه جذب می‌نمایند، موفق به انجام وظایف خود می‌گردد. این در صورتی است که دانشگاه قادر به انجام چنین کار خطیری باشد. به همین دلیل، در این پژوهش سعی گردیده است. تا رابطه‌ی علمی بین دانشگاه و دیوان محاسبات معلوم شود که چه میزان سرفصل کتاب‌های این مرکز آموزشی با کارهای عملی حساب‌برسان دیوان محاسبات مطابقت دارد؟ چنانچه نارسائی‌هایی از نظر کیفیت و کمیت در تدریس تئوری و عملی آن وجود دارد؛ چگونه قابل رفع است؟

برای تبیین این موضوع، نگارنده کوشیده است به طریق گوناگون از جمله: مصاحبه، پرسشنامه و مطالعه، به زوایای پنهان موضوع پی‌برده و قضیه را در حد توان خویش بازگو نماید به امید اینکه حلال مشکلات گردد.

تعریف مسأله

مسئله‌ی این پژوهش بررسی میزان انطباق آموزش‌های حسابداری دانشگاهی رشته حسابداری با نیازهای حرفه‌ای دیوان محاسبات کشور است. که این سوال اصلی را مطرح می‌سازد که آیا دروس دانشگاهی در رشته‌ی حسابداری با آن وسعت علمی خود تا چه اندازه قادر به برطرف نمودن این نیازها است؟ زیرا مسئله‌ی کیفیت و کمیت حسابرسی در سازمان دیوان محاسبات کشور، یکی از مهمترین موضوعات با اهمیت، در حوزه‌ی اقتصاد و بازرگانی می‌باشد که درجه‌ی شفافیت و حقیقت‌یابی آن، بستگی تام و تمام با چگونگی آموزش‌های حسابرسی، با برخورداری از فناوری‌های پیشرفته‌ی روز دنیا دارد.

این موضوع مستلزم اجرای دو اصل بسیار مهم، یعنی؛ منشور اخلاقی حرفه‌ای دیوان محاسبات و قوانین مربوط به آن می‌گردد که باید فرد حسابرس برای انجام آن، از استعداد، نبوغ، مهارت و آموزش‌های کافی برخوردار باشد. زیرا از یک سو منشور اخلاقی وابسته به جنبه‌های معنوی فرد است و از سوی دیگر قوانین دیوان، وابسته به داشتن مهارت‌های لازم و دیدن آموزش‌هایی در سطح بالا و قابل قبول می‌باشد. زیرا حسابرس دیوان، در واقع قاضی و مدعی‌العموم ملتی است که چشم انتظار اجرای دقیق بودجه‌ی کشور، برای آبادانی، سرفرازی و ایجاد رفاه و آسایش ایشان است. بنابراین می‌توان چنین بیان نمود، حسابرسی به منزله‌ی طبیب حاذقی است که از هر نوع بیماری اقتصادی و اجتماعی جلوگیری به عمل آورده و ملتی را به صفت پاکدستی مفتخر می‌نماید و در صورت وجود هر گونه تقلب، تخلف، سهل‌انگاری، اشتباه و قصور، دست ناپاک هر متجاوز را از بیت‌المال و حق‌الناس قطع می‌کند. بدین روی، حسابرس باید فرد شایسته، معتقد، مومن، آگاه و کارآموده‌ای باشد تا بتواند با اتکا به شایسته‌سالاری خویش، بر اوضاع دیوان در رابطه با همه‌ی وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، ادارات و کلیه‌ی اماکن و حوزه‌های ماموریت خود با اقتدار فائق آید. بدون اینکه بهانه و نقطه‌ضعفی به اطرافیان و سوءاستفاده‌کنندگان نشان دهد.

پیشینه ی پژوهش

پیشینه ی بررسی تحقیق در هر زمینه ای به مثابه چراغ فروزانی است که محقق را در راه رسیدن به هدف هدایت و راهنمایی می نماید اما متأسفانه در خصوص این موضوع هیچگونه تحقیق و پژوهشی به صورت مستقیم صورت نگرفته است و این یکی از محدودیت های اصلی تحقیق می باشد. با وصف بر این برای تحقیقات این موضوع یعنی آموزش های حسابداری دانشگاهی برای پیشبرد نیازهای مشاغل، اعم از دولتی و خصوصی، پژوهش های بسیاری صورت گرفته است که خو شبختانه دیوان محاسبات هم جزء یکی از این سازمان های دولتی است بنابراین به قول مولوی چون که صد آید نود هم پیش ماست؛ چون تحقیقات مذکور در خصوص نقاط ضعف و قوت آموزش های دانشگاهی درباره ی دیوان محاسبات نیز صادق است بدین جهت برای پیشینه ی آن به چند مقاله اشاره می نمایم.

یکی از مقالات بسیار معتبر و ارزشمندی که از نظر کمیت و کیفیت بسیار نزدیک به این پژوهش است مقاله ای است تحت عنوان: « حسابرس و مهارت برقراری ارتباط موثر » که خسروی (۱۳۹۰) معتقد است « باید واحدهای درسی دانشگاهی و انجمن های علمی و آموزش در رشته های حسابداری و حسابرسی مورد توجه قرار گیرد و مهارت های برقراری ارتباطات موثر به واحدهای درسی اضافه و آموزش داده شود. به نظر می رسد که سازمان های زیربند داخلی و بین المللی می تواند برای ارتقا سطح ارتباطات انسانی و ارتباطات میان فردی، دستورالعمل و جزوه های آموزشی مفیدی تهیه کنند و در اختیار اعضا قرار دهند شاید بتوان گفت که با این مهارت برقراری ارتباط موثر ما می توانیم از برخی مشکلات پیش روی سازمان های نظیر فساد، تقلب، پولشویی، گزارش های غیر واقعی و ... جلوگیری کنیم و این به نفع همه ی سازمان ها و کشور هاست»

مقاله ی دیگری که مورد بررسی و استفاده قرار گرفته است مقاله ای تحت عنوان « بررسی کارایی نظام آموزشی رشته حسابداری در سطح دانشگاه های ایران با استفاده از تکنیک تحلیل پوششی داده ها» که با بررسی کارایی بیست دانشگاه دولتی چنین بیان می نویسد: « به طور کلی نتایج این تحقیق حاکی از آن است که افراد شاغل در حرفه، هنوز بر استفاده از روش های سنتی حسابداری مدیریت تاکید دارند و تا زمانی که این مسئله صادق است، چشم پوشی از این روش ها برای دانشگاهیان نیز ممکن نیست. با این حال، آموزش روش های پیشرفته حسابداری مدیریت اهمیت خود را از دست نخواهد داد. در حقیقت، عدم به کارگیری فنون و شیوه های جدید حسابداری مدیریت در عمل، الزاما به معنای مربوط و مناسب نبودن آن ها در حرفه نیست.» (نوروش و مشایخی؛ ۱۳۸۴)

همچنین مک دونالد (۱۹۷۵) در این خصوص این گونه می گوید: « هدف آموزش حسابداری تنها تربیت انسان آگاه بر قوانین و مقررات و استانداردهای حسابداری نیست بلکه هدف تربیت انسان هایی با قدرت و خلاقیت است. افرادی که قدرت تحلیل مسائل حسابداری و توانایی حل مشکلات آن را داشته باشند »

پژوهش گران دیگر در زمینه ی چالش های دانشگاهی نظراتی بدین گونه بیان می نمایند: فعالیت های آموزشی که در حال حاضر به دوره های تحصیلی دانشگاهی و برگزاری دوره های آموزشی کوتاه مدت و سمینارهای آموزشی محدود شده است تا حدود زیادی از نیازهای حرفه ای فاصله گرفته و فاقد کارایی از جهت رفع نیازها می باشد. (اعتمادی و فخاری ۱۳۸۳)

اگر در رابطه با متون حسابداری اظهار نظر دانشجویان این رشته را جویا شویم غالباً بر این باورند که مفاهیم و مباحثی که آموخته اند و یا می آموزند بر ایشان فایده ای نداشته است. (حجازی و عامری و کرمی ۱۳۹۱) چون بسیاری از دروسی که در دوره های حسابداری تدریس می گردد ممکن است یکبار هم به کار گرفته نشود این در حالی است که تدریس این دروس هزینه های آموزشی به همراه دارد و در عوض فرصت تدریس دروس ضروری را کاهش می دهد. (علوی و مصطفی ۱۳۹۰)

اعتقاد احمدزاده (۱۳۹۱) بر این است که « در عصر حاضر هیچ نهادی نمی تواند بدون وجود یک نظام کارآمد نظارتی در تحقق هدف ها و ماموریت های خود موفق باشد. حرفه حسابرسی با توجه به این که با منافع عمومی سروکار دارد، در این زمینه پیشرو و از معدود حرفه هایی است که برای نظارت بر ارائه خدمات خود، الزامات و استانداردهای لازم را تدوین کرده است.»

صالحی (۱۳۹۰) در مقاله ای با عنوان « جایگاه آموزش و کاربرد حسابداری در ایران » ضمن تعریف مختصری از حسابداری در ایران تاریخ پیدایش دانشگاهی آن را از حدود نیم قرن قبل از انقلاب اسلامی می داند و عنوان می دارد « که دانشکده حسابداری شرکت نفت با کوشش مرحوم سید حسن سجادی نژاد و دانشگاه تهران به همت مرحوم دکتر فضل الله اکبری و بعد از آن در موسسه عالی حسابداری به همت مرحوم دکتر عزیز نبوی شروع شد و پس از آن نیز

^۱ Mc Donald

رفته‌رفته سایر دانشگاهها به راه‌اندازی و پذیرش دانشجو در این رشته پرداختند؛ به طوری که تاکنون بیش از ۲۵۰ هزار دانشجوی حسابداری در این رشته فارغ‌التحصیل شده‌اند.»

صالحی (۱۳۹۰) دانشگاه را مسئول آموزش علمی و محیط کار را نیازمند آموزش عملی می‌داند بدین جهت معتقد است شرایط محیط است که روی رفتار و عملکرد افراد، در حین آموزش در دانشگاه و کار در سازمان اثر می‌گذارد. این عامل، در دانشگاه به مواردی «مانند استادان توانمند، امکانات آموزشی، کیفیت و محتوای مطالب آموزشی، روش تدریس و ویژگیهای محیط آموزشی و در محیط کار به اندازه سازمان، ساختار سازمان، نوع فعالیت، گروه‌های همکار و نگرش و برخورد مدیران، بویژه مدیر مالی بستگی دارد»

کریمر و دیگران^۲ (۱۹۹۶) در تحقیقات خود بیان داشته‌اند که «بسیاری از فارغ‌التحصیلان حسابداری برای شغل حسابداری در بخش دولتی و خصوصی صلاحیت کافی ندارند و دلیل اصلی آن، وجود خلاء ناشی از ارتباط بین استادان حسابداری و شاغلان حرفه در بخش دولتی و خصوصی است.»

به گفته آلبرشت و ساک^۳ (۲۰۰۱)، «هدف علم حسابداری آموزش حسابداری نیست، بلکه آموزش به دانشجویانی است که می‌خواهند حسابدار شوند.»

نشان دادن فاصله ی علم و عمل در پژوهش نوروش و مشایخی (۱۳۸۴) این گونه بیان می‌شود: «هدف از انجام این تحقیق، پاسخ به این سوال است که آیا در مورد نیازها و اولویت‌های آموزشی حسابداری مدیریت در ایران، فاصله‌ای بین دیدگاه دانشگاهیان و شاغلین این حرفه وجود دارد یا نه؟»

جاکوبز^۴ (۲۰۰۴)، در تحقیقی به بررسی تاثیر نیازهای افراد شاغل در حرفه‌ی حسابداری مدیریت بر آموزش آن در دانشگاه‌های افریقای جنوبی پرداخت. نتایج این مطالعه حاکی از آن بود که فاصله‌ی انتظاراتی متفاوتی از آموزش حسابداری مدیریت بین دانشگاهیان و افراد شاغل در حرفه وجود دارد. همچنین او به این نتیجه رسید که نیازهای افراد

^۲ Kramer Peterson B. K., C. W. Johnson, G. W. Crain & S. J. Miller

^۳ Albrecht S. V. and R. J. Sack

^۴ Jacobs Liza

شاغل در حرفه هم از لحاظ علمی و هم از لحاظ مهارت‌ها و قابلیت‌های فردی بر آموزش حسابداری مدیریت در افریقای جنوبی تاثیر دارد.

در مقاله‌ای تحت عنوان « بررسی مسائلی پیرامون رابطه بین تئوری و عمل در حسابداری مدیریت به مثابه شاخه‌ای از علوم اجتماعی » شیوه‌ی آموزشی تئوری با روش عملی حسابداری مدیریت مورد بررسی و کنکاش قرار گرفته است. و با تحقیق در این نظریه « نشان داده‌اند که فاصله‌ای عمیق بین تئوری حسابداری مدیریت مانند آنچه که در دانشگاه آموزش داده می‌شود با رویه‌های حسابداری مدیریتی که در عمل مورد استفاده قرار می‌گیرد، وجود دارد. » (شهرابی و حسینی؛ ۱۳۹۲)

نمازی (۱۳۸۵) در تحقیقی مشابه این گونه بیان می‌دارد « در ابتدای دهه ۱۹۸۰، حسابداران مدیریت دانشگاهی بیشتر اوقات در تحقیق‌ها و بررسی مسائل و موارد مربوط به حسابداری مدیریت، از عمل فاصله گرفته بودند. بسیاری از آنها به طراحی الگوهای ساده بسیار خلاصه‌شده‌ای اقدام می‌کردند که از دنیای واقعیت فاصله زیادی داشت. همچنین، به تدوین الگوهای به‌طور عمده ریاضی و آماری پیچیده‌ای می‌پرداختند که نه تنها درک آنها دشوار بود، بلکه کاربرد علمی نیز نداشتند. ارتباط بین حسابداران در عرصه کار حرفه‌ای و استادان حسابداری دانشگاهی هم در حد مطلوبی نبود. در نتیجه، شکاف عمیقی بین تئوری و عمل حسابداری مدیریت وجود داشت و بسیاری از مسائل کاربردی سازمانها بدون راه‌حل باقی مانده بود»

بهشتیان (۱۳۸۷) نیز معتقد است: « البته برخی دیگر از محققان بر این باورند که فاصله بین آموزش و به‌کارگیری حسابداری مدیریت، بیشتر ناشی از دیدگاه‌های متفاوت دانشگاهیان و متخصصان حسابداری مدیریت پیرامون درجه اهمیت موضوعهای پیشرفته حسابداری مدیریت و سرعت به‌کارگیری آنها است»

از دیگر مقالاتی که می‌تواند از نظر آموزشی نیازهای دیوان محاسبات را تأمین نماید یکی هم مقاله‌ی « ضرورت و نقش آموزشی در بهسازی نیروی انسانی و توسعه در هزاره‌ی سوم است » که بیشتر به ضرورت آموزش ضمن خدمت تاکید دارد در قسمتی از چکیده‌ی آن چنین آمده است: « رسیدن به اهداف سازمان بستگی به توانایی کارکنان در انجام وظایف محوله و انطباق با محیط متغیر دارد. اجرای آموزش و بهسازی نیروی انسانی سبب می‌شود تا افراد بتوانند متناسب با تغییرات سازمانی و محیط، بطور مؤثر فعالیت‌هایشان را ادامه داده و بر کارایی خود بیفزایند. بنابراین آموزش و

بهسازی، کوشش مداوم و برنامه‌ریزی شده به وسیله مدیریت برای بهبود سطوح شایستگی کارکنان و عملکرد سازمانی است.» (شریعتمداری، ۱۳۸۳)

فرضیه‌های تحقیق

فرضیه اول: بین دروس تخصصی با نیازهای حرفه‌ای دیوان محاسبات از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه دوم: بین دروس پایه با نیازهای حرفه‌ای دیوان محاسبات از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه سوم: برگزاری دوره‌های آموزش عملی در دانشگاه‌ها با مرتفع نمودن نیازهای حرفه‌ای حساب‌برسان دیوان محاسبات از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات رابطه معناداری دارد.

فرضیه چهارم: آموزش فناوری روز در خصوص حساب‌رسی با مهارت‌های حرفه‌ای حساب‌برسان دیوان محاسبات از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات رابطه معناداری دارد.

فرضیه پنجم: تألیف کتب حساب‌رسی با استانداردهای بومی با کاربرد عملی حساب‌برسان دیوان محاسبات از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات رابطه معناداری دارد.

فرضیه ششم: از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات استعدادیابی و نخبه‌پروری باعث بهبود نظارت و جلوگیری از انحرافات در حساب‌رسی می‌شود.

فرضیه هفتم: از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات بومی‌سازی استانداردها با استفاده از فرهنگ ایرانی و احکام اسلامی باعث ارتقا سطح دانش حساب‌برسان دیوان محاسبات می‌گردد.

فرضیه هشتم: از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات سالم‌سازی اقتصادی و بازرگانی در گرو کیفیت بخشی آموزش‌های حساب‌برسان جوان است.

فرضیه نهم: از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات آموزش صحیح و منطبق با نیازهای حرفه‌ای باعث افزایش توانایی، مهارت حساب‌برسان دیوان محاسبات می‌شود.

فرضیه دهم: از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات تشخیص میزان صحت گزارشگری حساب‌برسان دیوان محاسبات با میزان آموزش، خلاقیت و پاکدستی آنان رابطه معناداری دارد.

فرضیه یازدهم: از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات ایجاد گرایش‌های جدید در حسابداری با بر طرف نمودن نیازهای حرفه‌ای رابطه‌ی معناداری دارد.

فرضیه دوازدهم: از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات بین دروس عمومی با نیازهای حرفه‌ای دیوان محاسبات رابطه معناداری وجود دارد.

روش و ابزار گردآوری اطلاعات

برای گردآوری اطلاعات لازم در این تحقیق از ابزارهایی همانند مصاحبه و پرسشنامه استفاده و داده‌های لازم در ارتباط با آزمون فرضیات تحقیق با استفاده از اکسل و SPSS و آزمون‌های آماری مناسب تحلیل شدند که نتایج آنها در ادامه ارائه می‌شود.

جامعه آماری و نمونه مورد نظر

جامعه آماری این تحقیق مجموعه‌ی مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات است و نمونه‌ی آماری شامل ۳۶۷ پاسخ دهنده در رشته‌ی حسابداری است.

آزمون پایایی^۵

این آزمون به‌طور کلی به بررسی همسانی گویه‌های پرسش‌نامه می‌پردازد و میزان توافق و اتفاق نظر را در میان افراد می‌سنجد. با توجه به تعداد سؤالات پرسش‌نامه، آلفا برای کلیه‌ی سوال‌ها محاسبه شد که مقدار آن ۹۷,۹ درصد محاسبه گردید.

آزمون فرضیه‌های تحقیق

با عنایت به اینکه برای ارزیابی گویه‌های زیرمجموعه سؤالات تحقیق از طیف لیکرت ۵ رتبه‌ای استفاده گردیده است؛ از این رو، برای بررسی سؤالات از آزمون‌های نسبت و آزمون کای دو استفاده شد. همان‌گونه که از عنوان آزمون نسبت آشکار است این آزمون نمونه را به دو گروه بزرگتر و مساوی ۳ و کمتر از ۳ تقسیم می‌نماید؛ به عبارت دیگر، افرادی را که میانگین امتیازات آنها مساوی و بیشتر از سه است را در گروه اول و افرادی که میانگین امتیازات آنها کمتر از ۳ است

^۵ Reliability

قرار می دهد و با استفاده از سطح معناداری نسبت به نتیجه آزمون قضاوت می گردد. افزون بر این، از آزمون پارامتریک کای دو تک متغیره نیز برای تحلیل استفاده شد؛ مطابق با این آزمون می توان گفت اگر نسبت معناداری کای دو کوچکتر از $0,005$ باشد فرضیه با اطمینان 95% تأیید شده و اگر این نسبت بزرگتر از $0,005$ باشد نشان از رد فرضیه دارد.

فرضیه اول: هدف این فرضیه بررسی رابطه بین دروس تخصصی دانشگاهی با نیازهای حرفه‌ای دیوان محاسبات می باشد. برای آزمون فرضیه از ضریب همبستگی کای دو و نسبت آزمون استفاده شده است و نتایج به دست آمده نشان داد که با توجه به سطح معناداری آزمون (کمتر از 5%) ارتباط معناداری بین این دو متغیر وجود دارد. و همچنین با استفاده از نسبت آزمون مشخص شد این رابطه معناداری از نوع مثبت و مستقیم می باشد.

فرضیه دوم: در فرضیه دوم دروس پایه ی دانشگاهی این رشته با نیازهای حرفه‌ای اعضای دیوان محاسبات مورد بحث و بررسی قرار گرفت که پس از کنکاش لازم مشخص گردید که هر یک از دروس مطرح شده در سوال دوم با متغیر نیازهای حرفه‌ای اعضای دیوان محاسبات رابطه ی معنادار و مثبتی دارد و علت امر نسبت همبستگی محاسبه شده در ضریب همبستگی کای دو کمتر از 5% و نسبت آزمون بالای 50% می باشد.

فرضیه سوم: برگزاری دوره‌های آموزش عملی در دانشگاه‌ها با مرتفع نمودن نیازهای حرفه‌ای حسابرسان دیوان محاسبات از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات رابطه ی معناداری دارد. یکی از مسائل مهم آموزشی در هر امری آموزش عملی و کارگاهی آن است بنابراین مبنای فرضیه سوم بر این اصل قرار گرفت که آموزش عملی چه اندازه می تواند نیازهای اعضای دیوان محاسبات را برآورده سازد و چه ارتباطی میان آموزش های عملی با نیازهای حرفه‌ای اعضای دیوان محاسبات وجود دارد؟ نتیجه‌ای که از پاسخگویی کارکنان دیوان محاسبات بدست آمده نشانگر این ارتباط به صورت مستقیم است و علت این امر سطح معناداری محاسبه شده کمتر از 5% در ضریب همبستگی کای دو و نسبت آزمون قابل توجه 95% است.

آزمون کای دو و آزمون نسبت دوره های آموزش عملی									
سوال	گروه	تعداد	نسبت مشاهده شده	تعداد	میانگین	نسبت آزمون	درجه آزادی	کای دو	سطح معناداری
دوره های آموزش عملی	بدون پاسخ	۱۲	۳٪	۳۵۵	۴,۳۶	۵۰٪	۴	۳۶۵,۵۲۱	۰,۰۰۰
	$p \geq 3$	۳۴۸	۹۵٪						
	$P < 3$	۷	۲٪						

						۱۰۰٪	۳۶۷	جمع	
--	--	--	--	--	--	------	-----	-----	--

فرضیه چهارم: آموزش فناوری روز در خصوص حسابرسی با مهارت‌های حرفه‌ای حسابرسان دیوان محاسبات از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات رابطه‌ی معناداری دارد. در بند دوم سوال سه از نقش آموزش فناوری اطلاعات در برطرف نمودن نیازهای دیوان محاسبات آوردیم؛ تا دیدگاه پاسخگویان را در این خصوص در برآوردن نیازهای حرفه‌ای آنها جویا شویم که پاسخ‌های داده شده حاکی از آن است که میان آموزش فناوری روز در برطرف نمودن نیازهای حرفه‌ای آنان نقش مثبت و معناداری دارد و دلیل این امر سطح معناداری محاسبه شده در ضریب همبستگی کای دو کمتر از ۵٪ و همچنین نسبت آزمون محاسبه شده ۹۳٪ است.

آزمون کای دو و آزمون نسبت آموزش فناوری های اطلاعات									
سوال	گروه	تعداد	نسبت مشاهده شده	تعداد	میانگین	نسبت آزمون	درج آزادی	کای دو	سطح معناداری
فناوری نوین اطلاعات	بدون پاسخ	۱۳	۴٪	۳۵۴	۴.۱۶	۵۰٪	۴	۲۹۳.۸۲۵	۰.۰۰۰
	$p \geq 3$	۳۳۹	۹۲٪						
	$P < 3$	۱۵	۴٪						
	جمع	۳۶۷	۱۰۰٪						

فرضیه پنجم: تألیف کتب حسابرسی با استانداردهای بومی با کاربرد عملی حسابرسان دیوان محاسبات از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات رابطه‌ی معناداری دارد. مطابق با بررسی‌های آماری بدست آمده که نشان دهنده موافقت بالای ۵۰ درصد پاسخ دهندگان و نسبت معناداری کای دو ثابت شد بین تألیف کتب حسابرسی با استانداردهای بومی با کاربرد عملی حسابرسان دیوان محاسبات رابطه‌ی معناداری وجود دارد.

فرضیه ششم: از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات استعدادیابی و نخبه‌پروری باعث بهبود نظارت و جلوگیری از انحرافات در حسابرسی می‌شود. مطابق با بررسی‌های آماری بدست آمده که نشان دهنده موافقت بالای

۵۰ درصد پاسخ دهندگان و نسبت معناداری کای دو ثابت شد بین استعدادیابی و نخبه‌پروری باعث بهبود نظارت و جلوگیری از انحرافات در حسابرسی رابطه‌ی معناداری وجود دارد.

فرضیه هفتم: از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات بومی سازی استانداردها با استفاده از فرهنگ ایرانی و احکام اسلامی باعث ارتقا سطح دانش حسابرسان دیوان محاسبات می‌گردد. مطابق با بررسی‌های آماری بدست آمده که نشان دهنده موافقت بالای ۵۰ درصد پاسخ دهندگان و نسبت معناداری کای دو ثابت شد بومی سازی استانداردها با استفاده از فرهنگ ایرانی و احکام اسلامی باعث ارتقا سطح دانش حسابرسان دیوان محاسبات می‌گردد.

فرضیه هشتم: از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات سالم سازی اقتصادی و بازرگانی در گرو کیفیت بخشی آموزش‌های حسابرسان جوان است. این فرضیه مطابق با آمارهای ذیل تأیید شد.

آزمون کای دو و آزمون نسبت کیفیت بخشی آموزش های حسابرسی									
سوال	گروه	تعداد	نسبت مشاهده شده	تعداد	میانگین	نسبت آزمون	درجه آزادی	کای دو	سطح معناداری
ارتقای کمی و کیفی آموزش	بدون پاسخ	۱۴	۴٪	۳۵۳	۴	۵۰٪	۴	۲۱۶،۰۵۱	۰۰۰۰
	$p \geq 3$	۳۲۶	۸۹٪						
	$P < 3$	۲۷	۷٪						
	جمع	۳۶۷	۱۰۰٪						

فرضیه نهم: از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات آموزش صحیح و منطبق با نیازهای حرفه‌ای باعث افزایش توانایی، مهارت حسابرسان دیوان محاسبات می‌شود. مطابق با بررسی‌های آماری بدست آمده که نشان دهنده موافقت بالای ۵۰ درصد پاسخ دهندگان و نسبت معناداری کای دو ثابت شد آموزش صحیح و منطبق با نیازهای حرفه‌ای باعث افزایش توانایی، مهارت حسابرسان دیوان محاسبات می‌شود.

فرضیه دهم: از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات تشخیص میزان صحت گزار شگری حسابرسان دیوان محاسبات با میزان آموزش، خلاقیت و پاکدستی آنان رابطه‌ی معناداری دارد. این فرضیه مطابق با آمارهای ذیل تأیید شد.

آزمون کای دو و آزمون نسبت خلاقیت و پاکدستی									
سوال	گروه	تعداد	نسبت مشاهده شده	تعداد	میانگین	نسبت آزمون	درجه آزادی	کای دو	سطح معناداری
پرورش خلاقیت و ابتکار	بدون پاسخ	۱۲	۳٪	۳۵۵	۳،۹۴	۵۰٪	۴	۱۹۰،۲۲۵	۰۰۰۰
	$p \geq 3$	۳۲۹	۹۰٪						
	$P < 3$	۲۶	۷٪						
	جمع	۳۶۷	۱۰۰٪						

فرضیه یازدهم: از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات ایجاد گرایش‌های جدید در حسابداری با بر طرف نمودن نیازهای حرفه‌ای رابطه‌ی معناداری دارد. این فرضیه مطابق با آمارهای ذیل تأیید شد.

آزمون کای دو و آزمون نسبت ایجاد گرایش‌های جدید در حسابداری									
سوال	گروه	تعداد	نسبت مشاهده شده	تعداد	میانگین	نسبت آزمون	درجه آزادی	کای دو	سطح معناداری
ایجاد گرایش‌های جدید	بدون پاسخ	۱۴	۴٪	۳۵۳	۳،۶۸	۵۰٪	۴	۱۵۶،۶۷۴	۰۰۰۰
	$p \geq 3$	۳۱۴	۸۵٪						
	$P < 3$	۳۹	۱۱٪						
	جمع	۳۶۷	۱۰۰٪						

فرضیه دوازدهم: از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات بین دروس عمومی با نیازهای حرفه‌ای دیوان محاسبات رابطه معناداری وجود دارد. این فرضیه مطابق با آمارهای ذیل تأیید شد.

آزمون کای دو و آزمون نسبت دروس عمومی									
سوال	گروه	تعداد	نسبت مشاهده شده	تعداد	میانگین	نسبت آزمون	درجه آزادی	کای دو	سطح معناداری
دروس عمومی	بدون پاسخ	۱۹	۵٪	۳۴۸	۲,۴۹	۵۰٪	۴	۲۱۵,۱۰۳	۰,۰۰۰
	$p \geq 3$	۱۸۸	۵۱٪						
	$P < 3$	۱۶۰	۴۴٪						
	جمع	۳۶۷	۱۰۰٪						

پیشنهادها

پس از انجام تحقیق و نتیجه‌گیری مشخص گردید که آموزش‌های دانشگاهی قسمت اعظمی از نیازهای دیوان محاسبات را پاسخگو می‌باشد، و برای برطرف نمودن بقیه‌ی نیازها لازم و ضروری دیدیم که برای جبران این امر مهم چند راهکار آموزشی را ارائه نمایم که بعضی از آنها برای کاربرد کوتاه مدت و بعضی دیگر برای کاربرد بلند مدت می‌باشد:

۱. تاکید بر ایجاد رشته-گرایش‌های مستقل در حوزه آموزش حسابداری به ویژه در مقاطع تحصیلات تکمیلی؛ از جمله، راه اندازی گرایش‌های مستقل «حسابداری مالی»، «حسابداری مدیریت»، «حسابداری بخش عمومی»، و «حسابرسی»
۲. تعریف و توسعه‌ی گرایش‌های بین رشته‌ای در برنامه آموزش حسابداری
۳. تاکید بر تاسیس دانشکده‌های مستقل حسابداری و امور مالی
۴. تاکید بر توجه و نظارت موثر بر کیفیت و کمیت آموزش حسابداری به ویژه در مقاطع تحصیلات تکمیلی در دانشگاه‌های آزاد و غیر انتفاعی
۵. تلاش در جهت راه‌اندازی و توسعه‌ی مجلات علمی ترویجی و تاکید بر توسعه و ارتقای کیفی و کمی مجلات علمی پژوهشی حسابداری و توجه به تخصصی‌تر کردن موضوع مجلات
۶. بازننگری و نوسازی برنامه‌ی درسی و محتوای آموزشی تمامی مقاطع تحصیلی رشته‌ی حسابداری
۷. تمرکز و تاکید بر توسعه مهارت‌های فناوری اطلاعات در برنامه‌ی آموزش حسابداری و حسابرسی
۸. تاکید بر رعایت بیشتر الزامات اصول اخلاق حرفه‌ای در آموزش و عمل حسابداری
۹. هدایت جهت‌گیری عمومی آموزش حسابداری به سمت و سویی که ضمن تامین انتظارات روحی، روانی، و مادی شاغلین حرفه، موجبات رشد و بالندگی تمدن ایرانی اسلامی را به دنبال داشته باشد
۱۰. تاکید بر ارائه‌ی مدل‌ها و راه‌کارهای سودمند آتی و آتی جهت کنترل و مدیریت هزینه و ارتقای بهره‌وری و کارایی منابع مالی در سال جهاد اقتصادی
۱۱. تاکید بر استقرار و توسعه‌ی نهادهای حسابرسی داخلی و حسابرسی عملکرد مدیریت در شرکت‌ها، موسسات، و سازمان‌های بخش عمومی و خصوصی

۱۲. ایجاد بستر مناسب و ساز و کارهای لازم در جهت کاربردی نمودن آموزش حسابداری و ایجاد آمادگی و مهارت بیشتر دانش آموختگان حسابداری از طریق گذراندن دوره‌های کارآموزی و بازآموزی با هدف اتصال و ارتباط بیشتر حرفه با صنعت
۱۳. توسعه‌ی امکانات و تجهیزات آموزشی و کمک آموزشی ویژه‌ی دانشجویان رشته‌های حسابداری و حسابرسی در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی کشور، از جمله، تجهیز سایت‌های رایانه‌ای دانشکده‌های حسابداری و امور مالی به امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و پایگاه‌های اطلاعاتی
۱۴. ایجاد دبیرخانه دائمی و ثابت برای همایش‌ها و سمینارهای سراسری حسابداری، و فراهم نمودن تسهیلات لازم جهت شرکت اساتید و دانش‌پژوهان حسابداری در کنگره‌ها و همایش‌های بین‌المللی حسابداری

منابع

۱. احمد زاده، طه؛ (۱۳۹۱)، «نگاهی به مشکلات ساختار کیفیت حسابرسی در ایران»، دو ماهنامه حسابر س ، سال چهاردهم، شماره ۶۳
۲. اعتمادی، حسین و فخاری، حسین. (۱۳۸۳). "تعیین نیازها و اولویت های تحقیقاتی حسابداری ارائه الگویی جهت همسویی تحقیقات ، آموزشی و عمل ". بررسی حسابداری و حسابرسی، شماره ۳۵، سال یازدهم
۳. بهشتیان اشرف، (۱۳۸۷)، فاصله بین آموزش حسابداری مدیریت و کاربرد آن در محیط کار، ماهنامه حسابدار، شماره ۲۰۱
۴. حجازی، رضوان و عامری، بهاره و کرمی، فاطمه. (۱۳۹۱). "نگاهی بر نیازمندی های آموزش حسابداری". دهمین همایش ملی حسابداری ایران، دانشگاه الزهراء
۵. خسروی، حسن، (۱۳۹۰)، «حسابرس و مهارت برقراری ارتباط موثر» ، حسابر س، شماره ۵۴
۶. شریعتمداری، مهدی، (۱۳۸۳)، « ضرورت و نقش آموزش در بهسازی نیروی انسانی و توسعه در هزاره سوم»، فصلنامه علمی خرد، شماره نهم سال پنجم
۷. شهرابی، شاهرخ؛ حسینی، الهام السادات؛ (۱۳۹۲)، «بررسی مسائلی پیرامون رابطه بین تئوری و عمل در حسابرسی مدیریت به مثابه شاخه ای از علوم اجتماعی»، مجله حسابر س، دوماهه اطلاع رسانی و پژوهش، سال پانزدهم، شماره ۶۷
۸. صالحی، اله کرم، (۱۳۹۰)، «جایگاه آموزش و کاربرد حسابداری در ایران»، مجله ی حسابر س، شماره ۵۷
۹. علوی، مصطفی. (۱۳۹۰). «چالش ها و مخاطرات حرفه ای و آموزش حسابداری»، مجله حسابر س، شماره ۵۳
۱۰. نمازی محمد، (۱۳۸۵)، «چالشها و فرصتهای حسابداری مدیریت»، ماهنامه حسابدار، شماره ۱۸۰
۱۱. نوروش، ایرج؛ مشایخی، بیتا؛ (۱۳۸۴)، «نیازها و اولویت های آموزشی حسابداری مدیریت: فاصله ی ادراکی بین دانشگاهیان و شاغلین در حرفه ی حسابداری»، بررسی های حسابداری و حسابرسی دانشگاه تهران، سال دوازدهم، شماره ۴۱

۱۲. Albrecht S. V. and R. J. Sack, (2001), The Perilous Future of Accounting Education, The CPA Journal, 71(3):16-23

۱۳. Jacobs Liza (2004). "The impact of changing practitioner requirements on management accounting education at South African universities", Doctoral Dissertation, University of Pretori
۱۴. Kramer Peterson B. K., C. W. Johnson, G. W. Crain & S. J. Miller, The Practitioner – Professor Link, Journal of Accountancy, 199(6): 77-80, 2005
۱۵. Mc Donald.(1975).An academic perspective of accounting, Journal of accountingKramer Peterson B. K., C. W. Johnson, G. W. Crain & S. J. Miller, The Practitioner – Professor Link, Journal of Accountancy, 199(6): 77-80, 2005

ABSTRACT

University as an emanation center of knowledge and wisdom has an unmatched and unique role in meeting all material and spiritual needs of people.

Supreme Audit Court as the nation's judges is in dire need of university education in accounting to establish the correct balance of revenues and expenses in order to protection and monitoring of public funds.

So, for assessing compliance of the accounting academic headlines with the requirements of Supreme Audit Court, some of researches has been developed that the most important of them are surveys that are based on questionnaire for measuring and determining the synchronization of academic topics headlines with Supreme Audit Court calendar headlines.

In this thesis, 602 questionnaires were collected from 31 provinces that Only 367 questionnaires of Graduates of bachelor's or higher degree in Accounting are examined and analyzed by calculating the chi-square and ratio tests; this survey represents a direct and significant relationship between defined college courses and professional requirements of Supreme Audit Court.

But to cover gaps, it needs to define some courses more adapted to the needs of Audit Court and also creating new trends in this field; in the end of this thesis some proposals have been outlined in detail.

Keywords: Accounting Education. Supreme Audit Court. University. Questionnaire